

Belgisch Nationaal Contactpunt voor
OESO-Richtlijnen voor multinationale ondernemingen

Communiqué van het Belgisch Nationaal Contactpunt - 14 juli 2016

Initiële evaluatie van de specifieke zaak Etex – Building and Wood Workers' International (BWI)

Het Belgisch NCP biedt haar goede diensten aan

De OESO-Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen zijn aanbevelingen van de regeringen aan hun ondernemingen, ongeacht waar deze hun bedrijvigheid uitoefenen.

Deze aanbevelingen hebben betrekking op verschillende domeinen, zoals informatieverstrekking, mensenrechten, werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen, milieu, bestrijding van corruptie, consumentenbelangen, wetenschap en technologie, mededinging en belastingen. Tevens werden de begrippen ketenverantwoordelijkheid en « due diligence » ingevoerd.

De implementatie en bevordering van deze Richtlijnen berust bij de verschillende Nationale Contactpunten, die belast zijn met de opvolging.

In België wordt het Nationaal Contactpunt (NCP) voorgezeten door een afgevaardigde van de Federale Overheidsdienst Economie. Het is drieledig samengesteld en bestaat uit vertegenwoordigers van de sociale partners, de verschillende federale overheidsdiensten en de gewestregeringen.

De rol van het NCP bestaat erin bij te dragen tot de oplossing van kwesties die in specifieke gevallen voorgelegd worden. Het NCP tracht daarbij met consensusgerichte en niet conflictgerichte middelen tot een oplossing te komen, via verzoening of bemiddeling.

De Belgische en Argentijnse Nationale Contactpunten (NCP) voor de toepassing van de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen werden door twee vakbonden *Building and Wood Workers 'International (BWI)* en haar lid *Ceramica Workers 'Union van de Argentijnse Republiek (FOCRA)* gecontacteerd op 29 februari 2016 voor een specifieke zaak aangaande de activiteiten van de onderneming *Ceramica San Lorenzo* dochtermaatschappij van de Belgische onderneming *Etex* in Argentinië. Deze eerste evaluatie van het Belgisch NCP houdt geen oordeel over het feit dat de onderneming *Etex* al dan niet OESO-richtlijnen heeft geschonden.

1. Presentaties van de chronologische feiten en omstandigheden

De groep *Etex* telt 120 fabrieken in 42 landen die gevelbeplating, bouwplaten, dakbedekking en keramische tegels produceren. In Argentinië telt de groep 4 fabrieken: *Puerto Madryn, Azul, Villa Mercedes en San Juan*, die ongeveer 24% uitmaken van het marktaandeel in het land.

Op 27 oktober 2015, start de onderneming *Ceramica San Lorenzo*, in overeenstemming met de Arbeidswetgeving in Argentinië, bij het ministerie van Arbeid het preventieve crisis-proces betreffende het sluiten van een productielijn van keramische bekleding en het ontslag van 180 werknemers in de fabriek *Plant Azul*.

Op 30 november 2015, tellen de vier fabrieken in totaal 953 medewerkers.

Tussen 28 oktober 2015 en 11 januari 2016, datum van het einde van de bemiddeling door het Ministerie van Arbeid op federaal niveau, werden acht bijeenkomsten georganiseerd zonder tot een resolutie te komen en dat eindigt op een staking die 26 dagen zal duren.

Na bemiddeling, stemden 117 werknemers in met een pensioenplan aangeboden door het bedrijf. 63 werknemers blijven zonder oplossing.

Tussen 22 januari 2016 en 14 april 2016 werd een tweede overlegvergadering gehouden in de provincie Buenos Aires door het Ministerie van Arbeid, een totaal van 11 bijeenkomsten werden gehouden zonder tot een resolutie te komen en opnieuw geëindigd in een staking.

Op 14 april 2016, na het einde van deze tweede overlegvergadering met betrekking tot de resterende 63 arbeiders, zullen er 37 door de onderneming terug worden aangenomen voor andere productielijnen en zullen er 26 ontslagen worden met hetzelfde pensioenplan voorgesteld aan de andere 117 werknemers in januari 2016.

Op 25 april 2016, hebben de vier fabrieken in totaal 785 medewerkers in dienst, waarvan 209 bij *Plant Azul*.

Op 16 mei 2016, gaat de onderneming akkoord om 26 ontslagen werknemers opnieuw in dienst te nemen aan het einde van de tweede overlegvergadering voor een periode van zes maanden.

2. Aanbevelingen van de Richtlijnen vernoemd in dit dossier

Volgens het dossier, geven de aanvragers de schending van de volgende vijf elementen aan:

- Gebrek aan voorafgaand overleg en samenwerking met de vakbonden;
- Gebrek aan concrete en precieze informatie over de financiële situatie van de onderneming;
- Schending van het recht op collectieve onderhandelingen in afwezigheid van constructieve onderhandelingen;
- Gebrek aan de uitvoering van een due diligence;
- Niet-naleving van de mensenrechten.

Deze elementen hebben betrekking op de volgende hoofdstukken van de door de klager genoemde Richtlijnen :

Hoofdstuk II : Algemene beginselen

10. Op identificatie van risico's gebaseerde due diligence uit te voeren, bijvoorbeeld door dit in hun managementsystemen voor bedrijfsrisico's op te nemen, om daadwerkelijke en potentiële ongunstige effecten zoals beschreven in paragraaf 11 en 12 te identificeren, te voorkomen en te verminderen, en rekenschap te geven over hoe zij deze effecten aanpakken. De aard en reikwijdte van due diligence hangen af van de omstandigheden van een specifieke situatie.

11. Te voorkomen dat zij met hun eigen activiteiten ongunstige effecten op zaken die aan de orde komen in de Richtlijnen veroorzaken of daartoe bijdragen, en zulke effecten aanpakken wanneer zij zich voordoen.

14. In dialoog te treden met relevante belanghebbenden zodat betekenisvolle mogelijkheden geboden kunnen worden om hun inzichten in overweging te nemen in relatie tot het planning- en besluitproces omtrent projecten en andere activiteiten die significante effecten kunnen hebben op lokale gemeenschappen.

Hoofdstuk III : Informatieverstrekking

1. Ondernemingen behoren te waarborgen dat tijdige en accurate informatie over alle relevante aspecten van hun activiteiten, structuur, financiële situatie, resultaten, eigendom en toezicht openbaar wordt gemaakt. Deze informatie behoort voor de onderneming in zijn geheel te worden verstrekt alsmede, indien van toepassing, uitgesplitst naar activiteitssector en geografisch gebied. Het informatiebeleid van de onderneming moet zijn afgestemd op de aard, omvang en vestigingsplaats van de onderneming, waarbij rekening wordt gehouden met kosten, vertrouwelijkheid van bedrijfsgegevens en andere overwegingen betreffende de concurrentiepositie.

2. De informatieverstrekking door bedrijven dient zich uit te strekken, maar hoeft niet beperkt te blijven tot relevante informatie over:

a) de financiële resultaten en de bedrijfsresultaten van de onderneming;

b) de ondernemingsdoelstellingen;

{...}

f) belangrijke, voorzienbare risicofactoren;

g) kwesties die de werknemers of andere belanghebbenden betreffen;

Hoofdstuk IV : Mensenrechten

1. Mensenrechten te respecteren, wat betekent dat zijnbreuken op de mensenrechten van derden behoren te voorkomen en ongunstige effecten waarbij zij betrokken zijn behoren aan te pakken.

2. In het kader van hun eigen activiteiten, het veroorzaken van of het bijdragen aan ongunstige effecten op mensenrechten te voorkomen en zulke effecten aan te pakken wanneer zij zich voordoen.

4. Een beleid te hebben ten aanzien van het waarborgen van respect voor mensenrechten.

5. Due diligence op mensenrechtengebied uit te voeren zoals gepast in het licht van hun omvang, de aard en context van activiteiten en de ernst van de risico's op ongunstige effecten op mensenrechten.

Hoofdstuk V : Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen

1. b) Het recht van werknemers die de multinationale onderneming tewerkstelt te respecteren om zich te laten vertegenwoordigen door vakbonden en werknemersvertegenwoordigers naar hun eigen keuze bij collectieve onderhandelingen, en behoren constructieve onderhandelingen te voeren, hetzij individueel, hetzij via werkgeversorganisaties, met de desbetreffende vertegenwoordigers om overeenkomsten over de arbeidsvoorwaarden en –omstandigheden te bereiken;

2. b) de werknemersvertegenwoordigers de informatie te verstrekken die nodig is voor zinvolle onderhandelingen over de arbeidsvoorwaarden;

c) werknemers en hun vertegenwoordigers de nodige informatie te verstrekken om zich een waarheidsgetrouw en correct beeld te vormen van de activiteit en de resultaten van de entiteit of, indien van toepassing, de onderneming als geheel;

3. het overleg en de samenwerking tussen werkgevers, werknemers en hun vertegenwoordigers over onderwerpen van gemeenschappelijk belang te bevorderen;

6. Wanneer zij overwegen veranderingen in hun activiteiten aan te brengen die belangrijke gevolgen voor de werkgelegenheid zouden kunnen hebben, met name bij sluiting van een bedrijfsonderdeel dat collectief ontslag met zich meebrengt, de werknemers die zij tewerkstellen en hun werknemersorganisaties en waar van toepassing, de desbetreffende autoriteiten hiervan binnen een redelijke termijn op de hoogte te stellen, en met de werknemersvertegenwoordigers en

met de desbetreffende autoriteiten samen te werken om de ongunstige gevolgen zoveel mogelijk te verzachten. Rekening houdend met de bijzondere omstandigheden V. Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen 21 van elk geval, verdient het de voorkeur dat het management de betrokkenen inlicht voordat de definitieve beslissing wordt genomen. Ook andere middelen kunnen worden gebruikt om tot zinvolle samenwerking te komen teneinde de gevolgen van dergelijke beslissingen te verzachten;

8. Daartoe aangewezen vertegenwoordigers van hun werknemers in staat te stellen te onderhandelen over collectieve overeenkomsten of zaken die de werknemers-werkgeversverhoudingen betreffen, en de partijen gelegenheid te bieden over aangelegenheden van wederzijds belang te overleggen met vertegenwoordigers van de werkgevers die bevoegd zijn over dergelijke zaken beslissingen te nemen.

3. Stellingname van de multinationale onderneming

Na zijn ontmoeting met de groep *Etex* op 25 april 2016, heeft het NCP om aanvullende elementen gevraagd die op 13 mei 2016 zijn toegekomen. In deze eerste evaluatie spreekt het Belgisch NCP niet over de juistheid van de verstrekte informatie door de onderneming *Etex*.

De groep *Etex* geeft aan dat de sociale dialoog en de herstructurering volledig worden geleid door de directie van *Ceramica San Lorenzo (CSL)*.

Volgens de onderneming *Etex*, werd haar dochtermaatschappij in Argentinië gedwongen om te herstructureren als gevolg van verliezen geleden in de afgelopen jaren. Het herstructureringsplan was noodzakelijk om het voortbestaan van *CSL* te garanderen.

Etex is een vrij gedecentraliseerde groep die een ruime autonomie toekent aan de verschillende ondernemingen die er deel van uitmaken. Volgens de multinational, is een dergelijke structuur het meest geschikt voor de bouwmaterialen-markt die zeer gelokaliseerd is, omdat de bouwmethoden verschillen van land tot land. De beslissing om te herstructureren werd dus door de lokale directie genomen in Argentinië.

De onderneming *Etex* heeft ingestemd om de kosten van de herstructurering voor een bepaald bedrag te dekken, de ontslagvergoeding was variabel, afhankelijk van de anciënniteit van de werknemer in de onderneming. Er werd ook voorgesteld begeleiding en hulp te verlenen bij het zoeken naar werk.

4. Procedure die door het Belgisch NCP werd gevolgd

Sinds het ontvangen van de specifieke zaak op de datum van 29 februari 2016 heeft het Belgisch NCP de volgende gedaan:

- Op 3 maart 2016 heeft het NCP bericht ontvangen van dit dossier bij de twee vakbonden, het NCP heeft tevens contact opgenomen met het Argentijns NCP om aan te geven dat hij klaar is om de zaak te leiden.
- Op 4 maart 2016, na een eerste telefoongesprek met de onderneming *Etex*, heeft het NCP het dossier overgemaakt en hen uitgenodigd voor een eerste gesprek, dat de onderneming liever heeft uitgesteld naar een later tijdstip met het argument dat het beter was om te wachten tot het einde van de sociale dialoog onder bescherming van het Ministerie van Arbeid van de staat Buenos Aires.
- Op 19 april 2016, heeft het NCP nogmaals contact opgenomen met de onderneming *Etex* voor een nieuwe bijeenkomst.
- Op 25 april 2016, hebben het NCP-secretariaat en haar president dhr Karel De Wilde en dhr Rolf Van Rompaey van de onderneming *Etex* ontmoet, meer informatie over de groep en de situatie in Argentinië werd uitgewisseld.

- Op 3 mei 2016, richtte de algemene secretaris van de Vakbond *Building and Wood Workers 'International Union* een schrijven aan het Belgisch en Argentijns NCP waarin staat dat de situatie in Argentinië verslechtert door de staking van de werknemers sinds 15 april 2016. De Vakbond herhaalt ook haar bereidheid om aan een bemiddeling te beginnen onder de goede diensten van het Belgisch NCP.
- Op 10 mei 2016, na enkele vergeefse contacten, antwoordt het Argentijns NCP ter beschikking te zijn van het Belgisch NCP.
- Op 11 mei 2016 richt het NCP vier bijkomende vragen aan de onderneming *Etex* (zie verslag vergadering van 25/04/2016).
- Op 13 en 23 mei 2016 brengt de onderneming *Etex* aanvullende informatie in het dossier.
- Op 27 mei 2016 informeert het Belgisch NCP zijn Argentijnse tegenhanger dat hij het dossier zal leiden, het OESO-secretariaat wordt tevens op de hoogte gebracht.
- Op 28 mei 2016, nodigt het NCP de twee betreffende vakbonden, drager van het dossier, uit voor een interview in Brussel.
- Op 3 juni 2016 onderhoudt het Belgisch NCP zich telefonisch met de *BWI*-vakbond, die ook haar lid *FOCRA* vertegenwoordigt in Argentinië. De Vakbond herhaalt haar bereidheid tot bemiddeling onder de goede diensten van het Belgisch NCP.
- Op 23 juni 2016 stuurt de *BWI*-vakbond aanvullende informatie naar het NCP inclusief een overzicht van de gebeurtenissen in Argentinië tot de datum van 20 juni 2016.
- Op 28 juni 2016, komt het NCP bijeen in een evaluatiecommissie¹ om de toelaatbaarheid van de specifieke zaak te bespreken.

5. Beschouwingen van het NCP ten aanzien van de eerste evaluatie

Op basis van de procedure richtlijnen van de OESO-Richtlijnen evenals van haar Huishoudelijk Reglement, probeerde het Belgisch NCP te antwoorden op de volgende elementen bij haar eerste evaluatie:

a) Identiteit van de belanghebbende en belang in de zaak

De *FOCRA* is een erkende vakbond op nationaal niveau in Argentinië, de vakbond is tevens lid van de *BWI* voor wie hij één van zijn leden vertegenwoordigt. Bovendien heeft de *BWI*-vakbond al een aantal specifieke zaken voor haar leden aangebracht bij andere NCP's. Als vertegenwoordiger van de werknemers binnen de onderneming *Ceramica San Lorenzo*, werd de *FOCRA* uitgenodigd en nam deel aan de verzoeningsvergaderingen gehouden op federaal en daarna op regionaal niveau, zoals blijkt uit de notulen van deze vergaderingen. Er is dus geen twijfel over de identiteit van de partijen en hun belangen in de zaak.

b) Bevoegdheid van het Belgisch NCP

Volgens de OESO – Richtlijnen dient deze vraag ingediend te worden in het land waar de vermeende inbreuken hebben plaatsgevonden.

Argentinië is geen lid van de OESO maar heeft zich, als één van de ondertekenaars van de Verklaring inzake investeringen, bereid verklaard een functioneel Nationaal Contact Punt op te richten. Daarenboven vragen de indieners van het dossier expliciet dat het Belgisch NCP het dossier behandelt, gezien ze beweren dat de beslissing in België werd genomen. Ten slotte draagt het feit dat het hoofdkantoor van de betrokken multinational in België is gevestigd bij tot de argumenten in die richting.

¹ Het evaluatiecomité is samengesteld uit leden volgens het NCP: de NCP-Voorzitter, het NCP-secretariaat, de FOD Werkgelegenheid, Werk en sociaal Overleg, het Verbond van Belgische Ondernemingen, Algemeen Belgische Vakbond vergezeld van een deskundige, Algemeen Christelijke Vakbond, het Vlaamse Gewest en de Algemene Centrale Liberale Vakbond van België.

c) Toepassingsgebieden van de OESO-Richtlijnen en materiële inhoud van de vraag tot onderzoek

Het onderzoek moet bepalen of de vraag in het kader van de OESO-richtlijnen valt en of deze te goeder trouw werd opgesteld. Het dossier is nauwkeurig en gedetailleerd en op verzoek van het NCP werden bijkomende elementen verzonden. De vermeende inbreuken op de Richtlijnen zijn duidelijk aangehaald in de hoofdstukken, editie 2011.

d) Juridisch kader en parallelle procedure

Artikel 26 van de opmerkingen betreffende de procedures voor de uitvoering van de OESO-richtlijnen stelt duidelijk dat "de NCP's dienen niet enkel op basis van het feit dat deze andere procedures reeds gevoerd zijn, gevoerd worden, of beschikbaar zijn te concluderen dat de problemen geen verdere behandeling verdienen.". Het NCP oordeelt echter bij elk individueel geval of haar bemiddelingsactiviteit zou kunnen bijdragen tot het oplossen van problemen, zonder negatieve gevolgen voor de betrokken partijen in die andere procedures.

Het Belgisch NCP merkt op dat de eerste bemiddeling gestart bij het Ministerie van Arbeid op het federale niveau sedert 11 januari 2016 afgerond is zonder een bevredigende oplossing voor beide partijen te bereiken. De tweede bemiddeling, gestart bij het Ministerie van Arbeid van de provincie Buenos Aires, werd op 14 april 2016 afgerond zonder een bevredigende oplossing voor beide partijen te bereiken.

e) Bijdrage tot de doeltreffendheid van de OESO-Richtlijnen

Bij de behandeling van dossiers, biedt het Belgisch NCP een platform voor dialoog en uitwisseling tussen de betrokken partijen, met het oog hen te helpen wederzijdse conflicten op te lossen. Het Belgische NCP meent te kunnen bijdragen tot de effectiviteit van de OESO-Richtlijnen in die zin dat het zal helpen de verantwoordelijkheden van de onderneming Etex t.o.v. haar filiaal in Argentinië te verduidelijken.

6. Besluit

Het Belgische NCP is op 28 juni 2016 bijeengekomen en heeft op basis van de hierboven voorgestelde overwegingen, en een gunstig advies van het evaluatiecomité, beslist haar diensten aan te bieden aan betrokken partijen om een dialoog te vergemakkelijken en dit op basis van de referentietermen aanvaard door de betrokken partijen. Het Belgisch NCP is van mening dat deze dialoog kan helpen de verantwoordelijkheden van de onderneming *Etex* te verduidelijken in het kader van de OESO-richtlijnen t.o.v. haar filiaal en haar werknemers in Argentinië.

Volgens de ontvangen informatie en het advies van het evaluatiecomité dient het NCP in het kader van de Richtlijnen en tijdens de bemiddeling ook een reflectie op de verantwoordelijkheden van de onderneming moeten voeren t.o.v. haar filialen en bijhuizen in het algemeen.

Volgens de NCP-procedures, blijft de bemiddeling vertrouwelijk maar zal zij afgesloten worden met een verklaring of een communiqué dat openbaar zal zijn en op de NCP-website geplaatst zal worden.